

Stredná odborná škola obchodu a služieb, M. R. Štefánika 8, 963 01 Krupina

Názov projektu: **Vzdelávaním zvyšujeme povedomie a uskutočňujeme opatrenia v oblasti zmeny klímy**

Číslo Projektu: ACC03P08

PL 3 – NECHTÍK LEKÁRSKY

Nechtík lekársky

Latinský názov: *Calendula officinalis*

Pôvod: južná Európa

Rozmnožovanie: generatívne

Výsev: apríl - máj

Povolená odroda: Plamen

Organizácia sejby: výseвок je 200 – 400 g na 100 m², šírka riadkov 0,4 – 0,5 m

Kvitnutie: jún – september

Zber: kvet (jazykové kvety bez kalicha alebo s kalichom), vňať

Obdobie zberu: od júna do septembra

Spracovanie: sušenie v tme pri umelom svetle do 50 °C
(skladovanie usušených kvetov v tme)

Úroda: úroda usušených kvetov 15 – 20 kg na 100 m²

Opis: Patrí do čeľade astrovité. Kvety rastú v úboroch, sú veľké a majú žltú alebo oranžovú farbu. Rastú na olistených stonkách. Listy sú podlhovasté, oválno kopijovité, zelenej farby a sú jemne chlpaté. Dorastá do výšky od 30 do 50 cm. Plodom je prehnutá drsná nažka. Rastlina je trochu lepkavá. Známa aj pod názvom oranžová guľa.

Zdroj obrázka: <https://www.zdravieportal.sk/nechtik-lekarsky-calendula-officinalis/>

Pestovanie: Rastlina, ktorá nie je náročná na pestovanie. Je to jednoročná rastlina, takzvaná letnička. Na pestovanie si vyžaduje pozemky orientované na slnečné a pred vetrom chránené miesta, prípadne polotieň. Vyžaduje si dostatok priestoru pre rast, v prípade premnoženia je potrebné prebytočné rastliny vytrhnúť aj s korenkami. Potrebuje hlinité, stredne ťažké humózne pôdy bohaté na živiny. V prípade ťažkej ílovitej pôdy je vhodné ešte pred sejbou do nej zapracovať kompost alebo maštalný hnoj. Potrebná je primeraná a pravidelná zálievka, veľa vody jej však škodí. Vysádza sa semenami najčastejšie do polovice apríla. Na konci sezóny si môžete nazbierať semená, ktoré sa uskladňujú v čistej a suchej nádobe.

Choroby a škodcovia: Môžu sa vyskytnúť vírusové (strakatosť) či hubovité ochorenia (múčnatka). Nechtík napádajú vošky, menej často vrtivka záhradná. Chorobám môžeme predchádzať udržiavaním vzdušného, neprehusteného a nezaburineného porastu.

Liečivé účinky:

- pôsobí protizápalovo;
- podporuje imunitu a pomáha pri prechladnutí, chrípke;
- pomáha pri zažívacích ťažkostiach;
- pomáha pri vonkajšom liečení rán, popálenín a problémov s pokožkou (urýchľuje hojenie a tvorbu nového tkaniva);
- pomáha proti rôznym mykózam, najmä pri mykózach nôh;
- pôsobí proti kŕčom, pomáha zmiernovať menštruačné kŕče;
- čistí pečeň a žlčník od toxínov;
- pomáha pri liečbe zápalu spojiviek, oparov, kŕčových žíl, rôznych uštipnutí a modrín;
- pomáha pri liečbe odstraňovania bradavíc;
- upokojuje centrálnu nervovú sústavu, pomáha pri migréne;
- zlepšuje činnosť srdca;
- pomáha pri bolesti zubov;
- pôsobí ako repelent.

Využitie:

(farmaceutický, kozmetický a potravinársky priemysel)

- príprava čajov, záparov, odvarov, čerstvých štiav;
- prísada do jedál (šaláty, polievky, nátierky), netoxické farbivo (prifarbovanie syrov, masla, cukríkov);
- výroba kozmetiky (oleje, maste, kúpele);
- aromaterapia;
- okrasná rastlina v záhradách.

Nechtík lekársky s oranžovými kvetmi je najžiadanejší, pretože obsahuje najviac účinných látok.

Zdroj obrázka: <https://vysetrenie.zoznam.sk/cl/1000865/1723349/Vynimocny-skvost-z-letnej-zahrady--Nechtik-ma-ucinky--ktore-su-balزامom-pre-pokozku>

PRACOVNÝ LIST

A) Zakrúžkujte správnu odpoveď.

Nechtík lekársky patrí medzi

- a) jednoročné rastliny;
- b) dvojročné rastliny;
- c) trvalky.

B) Stručne opíšte, podmienky potrebné pre pestovanie nechtíka lekárskeho.

.....

.....

.....

.....

C) Rozhodnite, či sú dané tvrdenia o nechtíku lekárskom pravdivé alebo nepravdivé. Odpoveď **označte** v danom stĺpci znakom X.

Tvrdenie	pravdivé	nepravdivé
Nechtík sa rozmnožuje generatívne.		
Na jeseň je potrebné nechtík zazimovať.		
Nechtík môžu napadnúť vošky.		
Nechtík nepotrebuje pravidelnú zálievku.		
Používa sa v aromaterapii.		
Najviac účinných látok obsahujú oranžové kvety nechtíka.		
Nechtík musíme počas kvitnutia prihnojovať maštaľným hnojom.		
Nechtík sa nepestuje v záhradách, ale vo vnútri domov a bytov.		

D) Uvedte, aké liečivé účinky a využitie nechtíka lekárskeho Vás zaujali. **Uvedte** aj dôvod.

.....

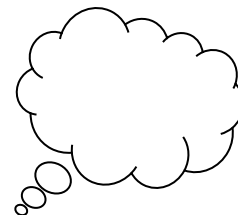
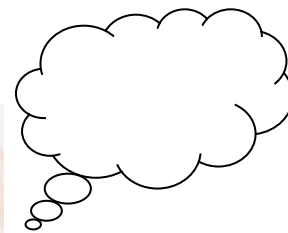
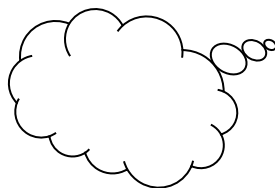
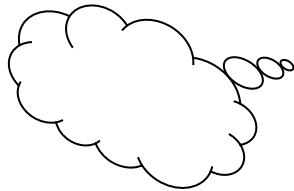
.....

.....

.....

.....

E) Pozrite si obrázok s nechtíkom lekársym a **vpíšte** do obláčikov štyri slová, ktoré Vám napadnú v súvislosti s daným obrázkom nechtíka lekárskeho.

Zdroj obrázka: <https://slovenskypacient.sk/nechtik-lekarsky-na-plet-aj-na-oci-co-este-vylieci-ako-si-vyrobit-mast/>

F) Predstavte si, že si chcete založiť nechtíkovú farmu. Porozmýšľajte a uveďte, aký výrobok by ste z nechtíka lekárskeho vyrábali a následne predávali. **Uveďte** aj Váš dôvod, prečo ste sa rozhodli vyrábať práve ten výrobok.

.....

.....

.....

.....

.....

Použité zdroje:

<https://nasepole.sk/slovensko-a-liecive-rastliny/>

DAVISOVÁ, Gill. *Bylinky. Pôvod Tradície Fakty Chute a vône*. 1. vyd. Bratislava: Ikar, a.. s. - Príroda, 2017. 192 s. ISBN 978-80-551-5130-4

<https://urobisam.zoznam.sk/zahrada/rastlina-dna/nechtik-lekarsky-rastlina-nasich-babiciiek>

<https://www.osiva-semena.sk/nechtik/1400-nechtik-lekarsky-calendula-officinalis-semena-65-ks.html>

<https://mojerastliny.sk/nechtik-lekarsky/>

<https://www.chovatelahospodar.sk/tema/liecive-rastliny-a-ich-ucinky>

<https://zahradkar.pluska.sk/encyklopedia/nechtik-lekarsky/3>